

Javaslat

Zágonyi Antal pásztortárgy gyűjtemény hagyatékának

Települési Értéktárba történő felvételére

Készítette: *Darócziné Bordás Andrea*

Benyújtó: *Buczkó József*

Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

Hajdúnánás, 2017. január 20.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név:	<u>Buczko József</u>
Levelezési cím:	<u>4080 Hajdúnánás, Bocskai utca 12-14. 4080</u>
Telefonszám:	<u>52/381-941</u>
e-mail cím.	<u>konyvtarhnanas@freemail.hu</u>

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

Zágonyi Antal magángyűjtő pásztor tárgy gyűjtemény hagyatéka

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Hajdúnánás

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

- települési tájegységi megyei külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

Múltunk tárgyi hagyatékait sokszor az idő, a meg nem becsülés, a gondatlan kezek zúzzák porrá, semmissé téve az előttünk álló nemzedékek hagyományait, „kincseit”. Minden egyes tárgy nem kerülhet a gyűjtemények figyelmének központjába, ezért a tárgyak megőrzésében fontos szerepe van a családoknak, az ott továbbörökített tárgyaknak (iratoknak, fotóknak, stb.), és fontos szerepe van a magángyűjtőknek, akik megszállottan, minden idejüket feláldozva keresnek, kutatnak fel egy-egy együttesükbe illő tárgyat. Az így létrejövő gyűjtemény nem egy tudományos kutatás, gyűjtés végeredménye, viszont nagy jelentősége van az adott közösségben az identitás megőrzésében. Ilyen pásztor tárgy gyűjteménnyel rendelkezett, Zágonyi Antal (1943-2015), akinek hagyatékát leánya, Zágonyi Anikó gondozza.

A gyűjtő Zágonyi Antal kiskorától kezdve kötődött a paraszti világhoz, az állattartáshoz, bár felnőttként nem ilyen területen helyezkedett el. Gyűjteményének első darabjait az 1970-es

évek belvizes lakásainak bontási időszakában szerzi meg, amikor sorra kerültek elő a padlásokról a rég elfelejtett pásztoreszközök. Szenvedélyes gyűjtővé idősebb korában, több ideje lévén kezd válni. Ekkor már rendszerezi, cserélgeti tárgyait, s arra törekedett, hogy keresztmetszetét adja a helyi pásztorkultúra eszközkészletének. Az összegyűlt anyag döntő mértékben Hajdúnánásról került elő, de van benne olyan is melyet a hortobágyi vásárokon szerzett be. Gyűjteményét lakásán házi kiállítás keretében népszerűsítette, mely nyitva állt minden betérő előtt. Életének utolsó éveiben pedig elmaradhatatlan részese volt a különféle népművészeti kirakodásoknak, kiállításoknak, nyugdíjas eseményeknek.

Zágonyi Antal gyűjteménye 215 db tárgyból áll, melyek többsége csengő (90 db) és kolomp (56 db), mindemellett 16 db ostor és sok 1-2 darabos a pásztorkultúrához köthető régi és új tárgy lelhető fel benne. A gyűjtemény nem teljes, de szép, értékes keresztmetszetét adja a helyi, régi foglalkozás eszközvilágának.

A gyűjtemény értéktárba kerülésével célunk, a helyi pásztorélet fontosságának, és a tárgyi világát bemutató gyűjteménynek a megőrzése. Emellett hangsúlyozni szeretnénk a magángyűjtők jószándékú együtteseinek közkinccsé tételét, valamint a mecenatúra, a jótékony adományozás jelentőségét is.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

Zágonyi Antal pásztortárgyegyüttese sok évtizedes munka eredményeként – tudomásunk szerint - a legnagyobb pásztortárgy gyűjtemény településünkön. Rajta keresztül megismertethető a hagyományos pásztori élet, mely régóta meghatározó szerepet töltött be a település életében. A tárgyak nemcsak a használóikról, hanem a készítőikről is, a korabeli település társadalmáról is sok információval szolgálnak és képviselik helyi tárgyi kultúránk motívumkinccseit is.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

- Helyi Televízió : Néprajzi kiállítás nyílt Zágonyi Antal gyűjteményéből
2016.04.20.<https://www.youtube.com/watch?v=iclwMKHRFhk>

- Hajdúnánás élő emlékezet fala: Zágonyi Antal mesél a Nánási vásárokról,
<https://www.youtube.com/watch?v=QPj4qVeEAYo>

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

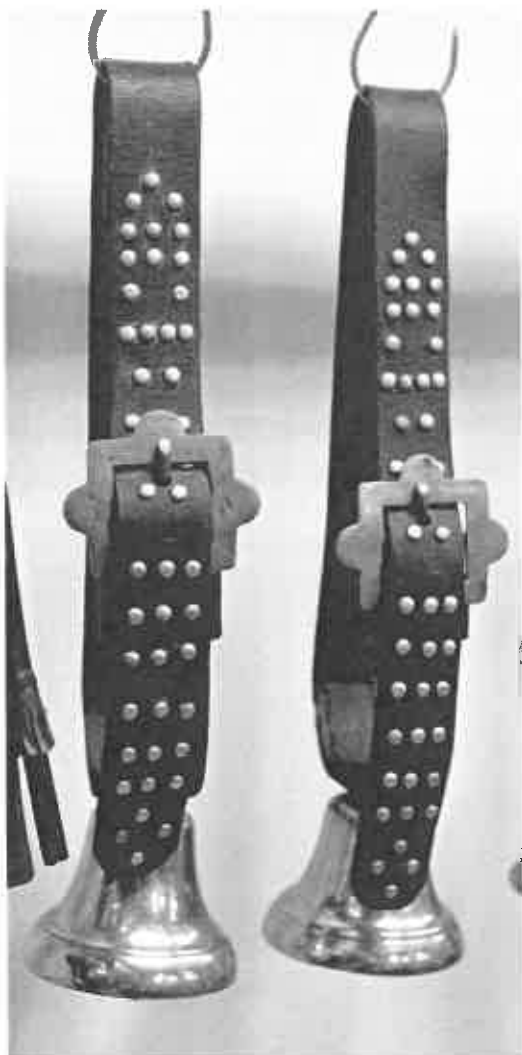
MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja:

A pásztortárgy együttes listája:

kolompok:	56 db
csengők:	90 db
pergők:	3 db
szaru tülkök:	5 db
dohányzacskó+pipa:	2 db

kalapok:	6 db
ostorok:	16 db
juhászkampók:	3 db
botok:	2 db
fokos:	1 db
kulacsok:	4 db
kengyel:	1 pár (2 db)
bicska+bicskatartó:	2 db
tarisznya:	1 db
kobak:	1 db
kantárok:	2 db
bocskorok:	2 pár (4 db)
nyereg:	2 db
cifraszűr:	1 db
suba:	1 db
bőrcsizma:	2 pár
csikósruha:	1 öltözet (3 db)
paraszti öltözet:	1 öltözet (3 db)
ujjas mellény:	1 db
<u>összesen:</u>	<u>215 db</u>

2. *A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek:*

3. *A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat:*

A tárgyi anyagról készített fotó, anyag felhasználása csak az örökös hozzájárulásával lehetséges.